

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/161/2021
Identifikačné číslo spisu: 1419202433
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1419202433.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú Q. X., narodenú XX. Y. XXXX, bývajúcu u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vázovova 7/A, dieťa rodičov matky Ing. I. X., bývajúcej v X., J. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou BUZINGER & PARTNERS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Námestie Martina Benku 15/6302, IČO: 47 253 401 a otca JUDr. Y. X., bývajúceho v X., J. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Chabadová, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pri starej prachárni 13, IČO: 36 866 733, o návrhu otca na nariadenie výchovného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25P/109/2019, o dovolaní matky maloletej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. septembra 2020, sp. zn. 11CoP/184/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 25. novembra 2019, č. k. 25P/109/2019-96 v spojení s dopĺňacím uznesením z 25. novembra 2019, č. k. 25P/109/2019-100 uložil rodičom maloletej výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia v rozsahu 20 hodín s tým, že presný čas stretnutí určí Referát poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava s tým, že výchovné opatrenie sa bude realizovať za účelom zlepšenia komunikácie rodičov, tvorby čiastkových rodičovských dohôd, akceptácii postavenia druhého rodiča a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie uložil výchovné opatrenie vzhľadom na problémy v komunikácii medzi matkou a otcom maloletej. Cieľom výchovných opatrení je zabezpečiť vývoj dieťaťa v súlade s jeho najlepším záujmom. Napriek tomu, že pri výchovných opatreniach možno hovoriť o zásahu do rodičovských práv, pričom sa jedná o zásah miernejší, nemožno však v konkrétnom prípade uzavrieť, že by sa jednalo

o zásah v rozpore s čl. 12 ods. 4, resp. čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a to práve s ohľadom na skutočnosť, že možnosť uloženia výchovného opatrenia upravuje priamo zákon (v konkrétnom prípade práve ustanovenie § 37 zákona č. 35/2005 Z. z. o rodine). Navyše, nie je bez významu skutočnosť, že samotná matka maloletej uviedla na pojednávaní, že by s psychologickým poradenstvom súhlasila, ak by prebiehalo u psychologičky PhDr. T. W.. Otec (navrhovateľ) pôvodne navrhoval, aby psychologické poradenstvo prebiehalo u PhDr. W. V. s poradenstvom u PhDr. T. W. nesúhlasil, súhlasil však s tým, aby prebiehalo na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava. Súd preto, berúc do úvahy aj odporúčanie znalkyne PhDr. T. W. v znaleckom posudku č. XX/XXXX, ktorá sama odporučila rodičom maloletej podstúpiť psychologické poradenstvo, či už na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny alebo iné psychologické poradenstvo za účelom skvalitnenia komunikácie rodičov maloletej a ich vzájomných vzťahov, nariadil rodičom maloletej, tak ako je uvedené vo výroku, podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, nakoľko má za to, že takéto poradenstvo môže viesť k zlepšeniu komunikácie rodičov, tvorby čiastkových rodičovských dohôd a akceptácii postavenia druhého rodiča.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie z 25. novembra 2019, č. k. 25P/109/2019-96 v spojení s doplnčiacim uznesením z 25. novembra 2019, č. k. 25P/109/2019-100 a zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v prejednávacom prípade po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a odvolacími dôvodmi matky dospel v zhode s názorom súdu prvej inštancie k záveru, že nariadenie výchovného opatrenia (podľa § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine) rodičom maloletej za účelom zlepšenia ich komunikácie, tvorby čiastkových rodičovských dohôd a akceptácie postavenia druhého rodiča v živote maloletej je plne dôvodné a v záujme ďalšej starostlivosti rodičov o maloletú. Odvolací súd pri posúdení dôvodov odvolania skúmal existenciu skutočností odôvodňujúcich rozhodnutie súdu, ktorými sú nedostatočné rodičovské zručnosti oboch rodičov pri výchove a starostlivosti o maloletú, z ktorých vyplýva neschopnosť vzájomne komunikovať a rešpektovať postavenie druhého rodiča v živote maloletej. Uvedené priamo vplýva na zdravý vývoj maloletej, jej prežívanie a možnosti sa čo najlepšie vyrovnáť so situáciou, ktorú priniesol rozpad jej rodinného zázemia. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že rodičia sa aktuálne nepodrobujú žiadnej psychologickéj intervencii, spoločnej či individuálnej, preto nariadenie výchovného opatrenia s definovaným účelom je potrebné považovať za plne dôvodné. Rodičia by mali spoločne využiť všetky možnosti na pochopenie dôvodov vzájomného partnerského a rodičovského konfliktu a postupne odstraňovať vzájomnú animozitu a neférovosť pri vzájomnej komunikácii. Výchovné opatrenie za predpokladu riadnej spolupráce rodičov s určeným subjektom (ktoré bude súd pri rozhodovaní vo veci o výkone rodičovských práv a povinností k maloletej sledovať a vyhodnocovať), môže mať pozitívny dopad aj na posilnenie jednotlivých rodičovských kompetencií a zručností u každého rodiča osobitne. Zrelí a milujúci rodičia, vedomí si vlastných limitov či pochybení pri výchove a starostlivosti o maloleté dieťa, by nemali za žiadnych okolností rezignovať na ich odstraňovanie, či eliminovanie. Pokiaľ sa sami nevedia zhodnúť na spoločnom postupe a vyhľadať pomoc odborníka, mali by takéto rozhodnutie súdu prijať a považovať ho skôr za pomoc pri riešení rodičovského konfliktu v záujme maloletého dieťaťa. Pokiaľ rodičia poukazovali na dôvody nerealizácie styku otca s maloletou, tieto nemajú vplyv na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie a ich rozporné tvrdenia o to viac posilňujú odôvodnenosť nariadeného výchovného opatrenia. Nakoľko obaja rodičia poukazujú na matkou predložený Znalecký posudok č. XX/XXXX vypracovaný znalkyňou PhDr. T. W. z 10. októbra 2019, predkladaný ako dôkaz vo veci rozvodu manželstva, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že naň nemožno nazeráť ako na výsledok komplexného znaleckého dokazovania, keďže znalkyňa vykonala znalecký posudok bez vedomia druhého rodiča - otca, iba na základe údajov a informácií od matky a najmä k svojim výsledkom dospela bez vyšetrenia obidvoch rodičov a bez skúmania vzájomnej interakcie medzi otcom a maloletou. Odvolací súd dodáva, že nezohľadnil do spisu doručené plnomocenstvo udelené matkou advokátskej kancelárii BUZINGER & PARTNERS s.r.o., so sídlom Námestie Martina Benku 15 v Bratislave z 18. mája 2020, keďže toto nebolo udelené na konanie o nariadenie výchovného opatrenia vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn 25P/109/2019.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletej (ďalej aj „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces a tiež ustanovením § 421 písm. a/ CSP, teda že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, pri ktorom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

3.1. Dovolateľka dovolanie v zmysle § 420 písm. f/ CSP vymedzila tak, že pokiaľ a/ odvolací súd neakceptoval (všeobecné) splnomocnenie z 18. mája 2020 udelené matkou a predložené súdu podaním z 29. mája 2020, b/ neurobil iné vhodné opatrenie na odstránenie nedostatku procesnej podmienky (splnomocnenia) v zmysle § 161 ods. 2 CSP, c/ v dôsledku čoho nedoručil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu právnenému zástupcovi matky (BUZINGER & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária), ako to predpokladá ustanovenie §110 ods. 1 prvá veta CSP, ale len matke; uvedeným procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, čo zakladá uvedený dovolací dôvod.

3.2. Dovolanie v časti § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odôvodnila tým, že odvolací súd a/ odmietol znalecký posudok bez zákonných dôvodov, b/ neposudzoval najlepší záujem dieťaťa z pohľadu tzv. nepriameho násillia, c/ nevypočul si názor maloletej a d/ nedal vyhotoviť znalecký posudok. Dovolateľka navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu matky sa vyjadril otec, ktorý žiadal dovolací súd, aby dovolanie odmietol, alternatívne, aby ho zamietol.

5. K vyjadreniu otca sa vyjadrila matka, ktorá zotrvala na dôvodoch svojho dovolania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že jej dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v zákone č. 161/2015 Z.z. Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje osobitnú úpravu dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania matky podľa ustanovení CSP.

7.1. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a to z akýchkoľvek hľadísk [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky príslušnej spisovej značky); podobne, pokiaľ sa v zátvorke uvádza „ÚS.“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky príslušnej spisovej značky (ďalej len „ústavný súd“)]. Dovolací súd nie je súdom skutkovým, sám dokazovanie nevykonáva a dôkazy nevyhodnocuje. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

7.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

7.3. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami

prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

7.4. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP). Na vadu zmätočnosti v zmysle §420 CSP dovolací súd neprihliada ex officio. Dovolací súd je viazaný dovolacím dôvodom, tak ako ho dovolateľ vymedzí v dovolaní (§ 431 ods. 2 CSP). Nad rámec vymedzeného dovolacieho dôvodu dovolateľom dovolací súd neskúma (ex officio) opodstatnenosť dovolania.

7.5. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

8. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.1. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1.1 Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolaním namietanú procesnú (tzv. zmätočnosťnú) vadu, sú a/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (svojou procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a b/ miera (intenzita) takéhoto zásahu súdu, ktorej výsledkom je porušenie (nerešpektovanie) práva strany sporu na spravodlivý proces.

8.1.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/ 2017, 8Cdo/73/2017 a iné).

8.2. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (účastníka) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného ale aj hmotnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie najmä faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP je relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999 a 1Cdo/202/2017,

2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017, 8Cdo/85/2018, 9Cdo/56/2020). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na názore, že ani nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

8.3. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany brániť sa, namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí pre prípustnosť dovolania konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania spravidla nestačí.

9. Dovolateľka tento dovolací dôvod odôvodnila v podstate tým, že odvolací súd nesprávne neakceptoval jej splnomocnenie právnomu zástupcovi, v dôsledkom čoho nedoručil svoje rozhodnutie zástupcovi, ale len účastníčke konania (matke).

9.1. Z obsahu spisu vyplýva, že proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala matka prostredníctvom právneho zástupcu (Kanisová&Kanis Advokátska kancelária s.r.o.) odvolanie podaním z 20. augusta 2019 (č.l. 105 a násl. spisu), ku ktorému sa vyjadril otec (č.l. 119 a násl. spisu) a na ktoré reagovala podaním z 10. februára 2020 (č.l. 130 a násl. spisu) matka prostredníctvom právneho zástupcu (Kanisová&Kanis Advokátska kancelária s.r.o.), na ktoré reagoval otec podaním z 28. mája 2020 (č.l. 153 a násl. spisu). Dňa 21. mája 2020 advokátska kancelária Kanisová&Kanis Advokátska kancelária s.r.o. súdu oznámila odvolanie plnomocenstva matkou (č.l. 149 spisu). Prostredníctvom advokátskej kancelárie BUZINGER&PARTNERS s.r.o., matka podaním z 28. mája 2020 súdu oznámila prevzatie zastúpenia touto advokátskou kanceláriou o čom predložila Dohodu o plnomocenstve z 18. mája 2020 i vyjadrenie k návrhu na výkon rozhodnutia vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 58 Em/1/2020 na podklade titulu, ktorým má byť uznesenie Okresného súdu Bratislava IV pod č.k. 25P/108/2019-32 z 3 septembra 2019 o neodkladnom opatrení (č.l. 157 a násl. spisu). O odvolaní matky rozhodol odvolací súd 4. septembra 2020 (č.l. 173 a násl. spisu), toto rozhodnutie napadla matka včas podaným dovolaním z 21. decembra 2020 (č.l. 202 a násl. spisu).

9.2. V priebehu odvolacieho konania advokátska kancelária BUZINGER & PARTNERS s. r. o. predložila plnomocnenstvo udelené matkou „na poskytovanie právnych služieb a právne zastupovanie splnomocniteľky v komunikácii s tretími osobami a v konaní pred všetkými orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky vo veci ochrany práv a oprávnených záujmov splnomocniteľky súvisiacich s ukončením jej manželstva rozvodom s manželom ... a úpravou výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ..., ktorej rodičmi sú splnomocniteľka s manželom.“ Ustanovenie § 111 CMP uvádza všeobecný pojem „Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých“, ktorý zahŕňa okrem iného rozhodovanie „o úprave výkonu rodičovských práv a povinností“ (písm. b/ predmetného ustanovenia) a tiež rozhodovanie „o ústavnej starostlivosti a iných výchovných opatreniach“ (písm. l/ predmetného ustanovenia). Konanie vo veciach starostlivosti o maloletých v sebe subsumuje aj konanie o výchovných opatreniach. Postup odvolacieho súdu, ktorý sa nepokúsil odstrániť prípadnú obsahovú nejasnosť (neurčitosť) splnomocnenia spôsobom upraveným v §128 alebo § 129 CSP a bez ďalšieho skonštatoval, že neprihliada na predložené plnomocnenstvo nemožno považovať za správny. To však samé o sebe ešte nezakladá opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Je nevyhnuté, aby takáto nesprávnosť viedla k porušeniu niektorého konkrétneho procesného práva (práv) a to v intenzite, ktorá zakladá porušenie práva na spravodlivý proces.

9.3. Nie každé procesné pochybenie má však za následok porušenie práva na spravodlivý proces s

nevyhnutnosťou zrušenia celého rozhodnutia. Je súčasťou doktríny i súdnej praxe, že nestačí spravidla jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania. Nevyhnutnou podmienkou, aby rozhodnutie odvolacieho súdu pri dovolacom prieskume obstálo je, aby ako celok vykazovalo znaky spravodlivosti (7Cdo/27/2019). V danom prípade najmä z hľadiska princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces bola matke ako odvolateľke v odvolacom konaní vytvorená dostatočná príležitosť reagovať na podania účastníkov (najmä otca), čo aj učinila prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu; teda matka efektívne využila možnosť napadnúť rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolaním a mala reálnu možnosť ovplyvniť konečné rozhodnutie odvolacieho súdu. Podstatné je i to, že odvolací súd bez pojednávania meritórne preskúmal odvolanie matky, prihliadal na vyjadrenia účastníkov v odvolacom konaní, teda odvolanie neodmietol (len) z procesných dôvodov bez tohto, aby sa nezaoberal vecnou stránkou prípadu. Nie je zrejmé, či namietaná nesprávnosť pri doručovaní odvolacieho rozhodnutia matke viedla k ujme na jej právach, dovolateľka totiž pri konštatovaní nesprávneho doručovania s tým spojené konkrétne porušené práva v dovolaní neoznačila a v tejto súvislosti nedeclarovala vznik žiadnej konkrétnej ujmy, ani nenačrtla príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením a ujmou ako jej následkom. Nepostačujúcim je všeobecné konštatovanie v dovolaní, že toto procesné pochybenie (spočívajúce v nedoručení rozhodnutia odvolacieho súdu právnenému zástupcovi matky) zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP. V konečnom dôsledku a napriek namietanému pochybeniu pri doručovaní odvolacieho rozhodnutia matka zastúpená advokátom využila možnosť a včas podala dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým účinne bránila svoje práva a oprávnené záujmy. Pokiaľ oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia obsahovalo vyjadrenie matky k výkonu rozhodnutia, je potrebné uviesť, že toto sa nevzťahovalo k predmetnému konaniu (o uloženie výchovného opatrenia), ale vecne reagovalo na konanie o nútenom výkone rozhodnutia vedeného na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia o neodkladnom opatrení. Preukázanie (existencia) konkrétnej ujmy na právach dovolateľky bráni úspešnému uplatneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, tiež posúdeniu intenzity zásahu do práva na spravodlivý proces dovolacím súdom.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

10. Dovolateľka ďalej v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania má vyplývať z §421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11.1. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

11.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť,

ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

11.3. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré naplňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, odvolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

11.4. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

11.5. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla, že odvolací súd vyslovil nesprávny právny záver, keď a/ odmietol znalecký posudok bez zákonných dôvodov, b/ neposudzoval najlepší záujem dieťaťa z pohľadu tzv. nepriameho násillia, c/ nevypočul si názor maloletej, d/ nedal vyhotoviť znalecký posudok. V dovolaní však vyššie uvedeným spôsobom nešpecifikovala, ktorá konkrétna, z hľadiska tohto sporu je relevantná právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, taktiež neoznačila ani jedno relevantné rozhodnutie v kontexte riešenej veci dovolacieho súdu, ktoré by v zmysle právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v judikáte R 71/2018 bolo možné zaradiť do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Samotná polemika dovolateľky s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mala dovolateľka na mysli.

11.6. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 nemôže odvolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol (všeobecne) v zjavnom rozpore s novou koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa (konkrétne) priečil i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017).

11.7. V danom prípade dovolateľka podrobila kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu, obširne vysvetľovala, v čom vidí nesprávnosť záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, avšak ani pri posudzovaní podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku (resp. otázky) riešenú odvolacím súdom považoval za podstatnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP.

12. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľkou ani podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je daná. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie podané matkou podľa ustanovení § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho

odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a zároveň pre náležité nevymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 až 435 CSP, ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

13. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

14. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo 184/2020).

15. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.